

Rekabet Kurumu Başkanlığından,

REKABET KURULU KARARI

Dosya Sayısı : 2019-2-006
Karar Sayısı : 23-37/689-238
Karar Tarihi : 10.08.2023

A. TOPLANTIYA KATILAN ÜYELER

Başkan : Birol KÜLE
Üyeler : Şükran KODALAK, Hasan Hüseyin ÜNLÜ,
Cengiz ÇOLAK, Berat UZUN

B. RAPORTÖRLER : Kübra Dilara AYAR, Bengisu ÇAYAN, Mehmet Emin GÜNER,
Melike ER

**C. İLGİLİ
TARAFLAR**

: - Whirlpool EMEA S.p.A.
Temsilcileri: Av. Gönenç GÜRKAYNAK,
Av. İsmail Baran Can YILDIRIM
Çitlenbik Sokak No:12 Yıldız Mah. Beşiktaş/İSTANBUL

-Vestel Ticaret AŞ
Temsilcisi: Av. Dilan CAN SAĞAT
Levent 199 Büyükdere Cad. No:199 Şişli/İSTANBUL

- (1) **D. DOSYA KONUSU:** Ankara Bölge İdare Mahkemesi 8. İdari Dava Dairesinin 02.11.2022 tarihli ve 2022/148 E. 2022/1272 K. sayılı kararını bozan Danıştay 13. Dairesinin 10.04.2023 tarihli ve 2023/206 E. 2023/1767 K. sayılı kararının gereğinin yerine getirilmesini teminen; Rekabet Kurulunun 05.01.2023 tarihli ve 23-01/11-M sayılı kararı ile Whirlpool EMEA S.p.A. ve Vestel Ticaret AŞ hakkında 4054 sayılı Rekabetin Korunması Hakkında Kanun'un 41. maddesi uyarınca açılan soruşturmanın sonlandırılması.
- (2) **E. DOSYA EVRELERİ:** Vestel Ticaret AŞ tarafından gönderilen ve Rekabet Kurumu kayıtlarına 28.07.2023 tarih ve 40992 sayı ile giren ve Whirlpool EMEA S.p.A. tarafından gönderilen ve Kurum kayıtlarına 03.08.2023 tarih ve 41177 sayı ile giren başvurular üzerine düzenlenen 07.08.2023 tarihli ve 2019-2-006/BN-04 sayılı Bilgi Notu görüşülerek karara bağlanmıştır.
- (3) **F. RAPORTÖR GÖRÜŞÜ:** İlgili Bilgi Notu'nda; Danıştay 13. Dairesinin 10.04.2023 tarihli ve 2023/206 E. 2023/1767 K. sayılı kararının gereğinin yerine getirilmesini teminen; Whirlpool EMEA S.p.A. ve Vestel Ticaret AŞ hakkında 05.01.2023 tarihli ve 23-01/11-M sayılı Rekabet Kurulu kararıyla başlatılan soruşturmanın sonlandırılmasına karar verilmesinin uygun olacağı sonuç ve kanaatine varıldığı ifade edilmiştir.

G. İNCELEME VE DEĞERLENDİRME

G.1. Başvurunun Konusu

- (4) Rekabet Kurumu (Kurum) kayıtlarına muhtelif tarih ve sayı ile intikal eden ve Türkiye'nin çeşitli illerinde faaliyet gösteren yetkili servisler tarafından yapılan şikâyet başvurularında özetle; Türkiye pazarından çıkmakta olan Whirlpool Ev Aletleri Pazarlama ve Ticaret AŞ (WHIRLPOOL EA) ile Whirlpool Beyaz Eşya Sanayi ve Ticaret AŞ'nin (WHIRLPOOL BE) yetkili servis hizmetlerini gizli bir anlaşma ile Vestel Ticaret AŞ'ye (VESTEL) devrettiği ifade edilmiş, söz konusu iddia kapsamında Rekabet Kurulunun (Kurul) 04.04.2019 tarihli ve 19-14/193-M sayılı kararı ile WHIRLPOOL EA, WHIRLPOOL BE, VESTEL ve Zorlu Holding AŞ'ye yönelik 4054 sayılı Rekabetin

Korunması Hakkında Kanun'un (4054 sayılı Kanun) 40. maddesinin birinci fıkrası uyarınca önaraştırma yapılmasına karar verilmiştir.

- (5) Yürütülen önaraştırma neticesinde; Kurulun 12.11.2019 tarihli ve 19-39/612-265 sayılı kararı ile 4054 sayılı Kanun'un 41. maddesi uyarınca şikâyetlerin reddi ile anılan teşebbüsler hakkında soruşturma açılmamasına ve Türkiye'de beyaz eşya satış, pazarlama ve satış sonrası hizmet pazarlarındaki faaliyetlerine son veren WHIRLPOOL BE ile VESTEL'in rakip teşebbüs konumunda olmamasından dolayı WHIRLPOOL BE ve VESTEL arasında imzalanan ve Niyet Mektubu çerçevesinde prensipleri belirlenen hizmet alım sözleşmesinin 2002/2 sayılı Dikey Anlaşmalara İlişkin Grup Muafiyeti Tebliği (2002/2 sayılı Tebliğ) kapsamında grup muafiyetinden yararlanmasına oybirliği ile karar verilmiştir.
- (6) Anılan Kurul kararının iptali istemiyle otuz bir şikâyetçi tarafından Ankara 11. İdare Mahkemesinde açılan iptal davası, 22.10.2021 tarihli ve 2020/1409 E. 2021/1772 K. sayılı karar ile reddedilmiş, söz konusu karara karşı şikâyetçiler tarafından istinaf talebinde bulunulması üzerine Ankara Bölge İdare Mahkemesi 8. İdari Dava Dairesinin 02.11.2022 tarihli ve 2022/148 E. 2022/1272 K. sayılı kararı ile Ankara 11. İdare Mahkemesinin ilgili kararının kaldırılmasına, esastan incelenen davanın kabulüne ve dava konusu işlemin iptaline temyiz yolu açık olmak üzere karar verilmiş, söz konusu karar 12.12.2022 tarihinde Kuruma tebliğ edilmiştir.
- (7) Ankara Bölge İdare Mahkemesi 8. İdari Dava Dairesinin ilgili kararının Kuruma tebliğ edilmesi üzerine hazırlanan 02.01.2023 tarihli ve 2019-2-006/BN-01 sayılı Bilgi Notu Kurulun 05.01.2023 tarihli toplantısında görüşülmüş ve söz konusu Mahkeme kararının gereğinin yerine getirilmesini teminen; WHIRLPOOL BE ve VESTEL hakkında 4054 sayılı Kanun'un 41. maddesi uyarınca soruşturma açılmasına 23-01/11-M sayı ile karar verilmiştir.
- (8) Söz konusu kararının alınmasını takiben Whirlpool EMEA S.p.A'nın (WHIRLPOOL EMEA) yürütülen soruşturmaya taraf olma talebini içeren dilekçesi 30.01.2023 tarih ve 35226 sayı ile WHIRLPOOL BE'yi 17.04.2021 tarihinde devralan Arçelik AŞ'nin (ARÇELİK) soruşturma tarafı olarak eklenmemesine yönelik beyanını içeren dilekçesi 01.02.2023 tarih ve 35330 sayı ile Kurum kayıtlarına intikal etmiştir. İlgili dilekçeler üzerine hazırlanan 13.03.2023 tarih ve 2019-2-06/BN-02 sayılı Bilgi Notunda; gerek satış gerekse satış sonrası hizmetler bakımından ekonomik faaliyeti yürüten birimin, iştiraklerinin tüzel kişiliğinden yahut üçüncü kişilere devredilip devredilmediğinden bağımsız olarak WHIRLPOOL EMEA olduğu, bu ana teşebbüsün Türkiye'deki beyaz eşya satışı ve dağıtım faaliyetlerini sonlandırdığı; üretime ilişkin olarak sahip olduğu malvarlığını ise ARÇELİK'e devrettiği, dolayısıyla soruşturma sürecinde WHIRLPOOL BE'nin soruşturma tarafı olmaktan çıkarılması ve dosya konusu iddialar bakımından WHIRLPOOL EMEA'nın soruşturma tarafı olarak eklenmesi gerektiği ifade edilmiştir. Anılan Bilgi Notu üzerine Kurulun 16.03.2023 tarihli ve 23-14/228-M sayılı kararı ile WHIRLPOOL BE soruşturma tarafı olmaktan çıkarılarak yerine WHIRLPOOL EMEA'nın soruşturma tarafı olarak eklenmesine ve bundan sonraki her türlü tebligatın WHIRLPOOL EMEA'ya yapılmasına karar verilmiştir.
- (9) Hakkında soruşturma açılan VESTEL'e yönelik hazırlanan soruşturma bildirim, tarafa 19.01.2023 tarih ve 57419 sayı ile tebliğ edilmiş olup tarafın birinci yazılı savunması 17.02.2023 tarih ve 35777 sayı ile; WHIRLPOOL¹'a yönelik hazırlanan soruşturma bildirim 22.03.2023 tarih ve 61014 sayı ile tebliğ edilmiş olup tarafın birinci yazılı

¹ WHIRLPOOL kısaltması dosya konusu soruşturmanın safahatına göre WHIRLPOOL BE ve WHIRLPOOL EMEA yerine kullanılmıştır.

savunması 03.04.2023 tarih ve 37168 sayı ile yasal süreleri içinde Kurum kayıtlarına intikal etmiştir. Ayrıca Kurulun 25.05.2023 tarihli ve 23-24/455-M sayılı kararı ile yürütülen soruşturma süresinin altı ay uzatılmasına karar verilmiştir.

- (10) Öte yandan, Ankara Bölge İdare Mahkemesi 8. İdari Dava Dairesinin bahse konu kararına karşı Kurum tarafından temyiz başvurusunda bulunulmuş, bu kapsamda Danıştay 13. Dairesi tarafından davanın reddine ilişkin İdare Mahkemesi kararına yönelik istinaf başvurusunun kabulü ile dava konusu işlemin iptali yolundaki temyize konu Ankara Bölge İdare Mahkemesi 8. İdari Dava Dairesinin 02.11.2022 tarihli ve 2022/148 E. 2022/1272 K. sayılı kararı kararının 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun (2577 sayılı Kanun) 49. maddesi uyarınca bozulmasına ve yeniden bir karar verilmek üzere dosyanın Ankara Bölge İdare Mahkemesi 8. İdari Dava Dairesine gönderilmesine 10.04.2023 tarih ve 2023/206 E. 2023/1767 K. sayı ile oyçokluğuyla karar verilmiş, söz konusu karar 27.07.2023 tarihinde Kuruma tebliğ edilmiştir.
- (11) Danıştay 13. Dairesinin anılan kararına istinaden VESTEL tarafından gönderilen ve 2577 sayılı Kanun'un 28. maddesinin birinci fıkrası uyarınca bahse konu kararın gereğinin yerine getirilmesi ve bu kapsamda soruşturmanın herhangi bir idari yaptırım uygulanmadan sonlandırılması talebini içeren dilekçe, 28.07.2023 tarih ve 40992 sayıyla WHIRLPOOL tarafından gönderilen ve yürütülen soruşturmanın hukuki bir dayanağının kalmaması nedeniyle sonlandırılması talebini içeren dilekçe, 03.08.2023 tarih ve 41177 sayı ile Kurum kayıtlarına intikal etmiştir.

G.2. Değerlendirme

- (12) 2577 sayılı Kanun'un 28. maddesinin birinci fıkrasında "*Danıştay, bölge idare mahkemeleri, idare ve vergi mahkemelerinin esasa ve yürütmenin durdurulmasına ilişkin kararlarının icaplarına göre idare, gecikmeksizin işlem tesis etmeye veya eylemde bulunmaya mecburdur. Bu süre hiçbir şekilde kararın idareye tebliğinden başlayarak otuz günü geçemez.*" hükmü yer almaktadır. Ankara Bölge İdare Mahkemesi 8. İdari Dava Dairesi tarafından şikâyetçilerin iddialarına ilişkin eylemlerin 4054 sayılı Kanun kapsamında bir ihlâl oluşturup oluşturmadığının tespit edilmesi amacıyla soruşturma açılmasına karar verilmesi gerekirken, belirtilen sürece uyulmaksızın şikâyetlerin reddi ile soruşturma açılmaması ile WHIRLPOOL ve VESTEL arasında imzalanan ve Niyet Mektubu çerçevesinde prensipleri belirlenen hizmet alım sözleşmesinin 2002/2 sayılı Tebliğ kapsamında grup muafiyetinden yararlanması yönünde karar verilmesinde 4054 sayılı Kanun'a uygunluk bulunmadığı sonucuna varılmış ve dava konusu Kurul kararının iptaline karar verilmiştir. Söz konusu kararın yerine getirilebilmesi için Kurul 05.01.2023 tarihli ve 23-01/11-M sayılı kararı ile WHIRLPOOL ve VESTEL hakkında soruşturma açılmasına karar vermiştir.
- (13) Söz konusu mahkeme kararına karşı Kurum tarafından temyiz başvurusunda bulunulması üzerine Danıştay 13. Dairesinin 10.04.2023 tarihli ve 2023/206 E. 2023/1767 K. sayılı kararıyla, "*...dava konusu Kurul kararının '4054 sayılı Kanun'un 41. maddesi uyarınca şikâyetlerin reddi ile soruşturma açılmamasına' ve 'Türkiye beyaz eşya satış, pazarlama ve satış sonrası hizmet pazarlarındaki faaliyetlerine son veren Whirlpool Beyaz Eşya San. ve Tic. A.Ş. ile Vestel Ticaret A.Ş. rakip teşebbüs konumunda olmadığından; söz konusu sözleşmenin 2002/2 sayılı Dikey Anlaşmalara İlişkin Grup Muafiyeti Tebliği kapsamında grup muafiyetinden yararlandığına' ilişkin kısımlarında hukuka aykırılık; davanın reddi yönündeki İdare Mahkemesi kararına yönelik istinaf başvurusunun kabulü ile dava konusu işlemin iptaline ilişkin temyize konu Bölge İdare Mahkemesi kararında ise hukukî isabet bulunmadığı*" belirtilerek davanın reddine ilişkin İdare Mahkemesi kararına yönelik istinaf başvurusunun kabulü ile dava

konusu işlemin iptali yolundaki temyize konu Ankara Bölge İdare Mahkemesi 8. İdari Dava Dairesinin 02.11.2022 tarihli ve 2022/148 E. 2022/1272 K. sayılı kararının 2577 sayılı Kanunu'nun 49. maddesi uyarınca bozulması ve yeniden bir karar verilmek üzere dosyanın Ankara Bölge İdare Mahkemesi 8. İdari Dava Dairesine gönderilmesi yönünde hüküm tesis edilmiştir.

- (14) Gelineen noktada Danıştay 13. Dairesinin, yukarıda esas ve karar numaraları zikredilen kararıyla, WHIRLPOOL ve VESTEL hakkında yürütülen soruşturmaya esas teşkil eden Ankara Bölge İdare Mahkemesi 8. İdari Dava Dairesince verilen 02.11.2022 tarihli ve 2022/148 E. 2022/1272 K. sayılı kararın 2577 sayılı Kanunu'nun 49. maddesi uyarınca bozulmasına ve yeniden bir karar verilmek üzere dosyanın Ankara Bölge İdare Mahkemesi 8. İdari Dava Dairesine gönderilmesine karar verdiği görülmektedir.
- (15) Bu doğrultuda aşağıda öncelikle iptale konu Kurul kararına yer verilecek, sonrasında Ankara Bölge İdare Mahkemesi 8. İdari Dava Dairesinin ve Danıştay 13. Dairesinin kararı ele alınacaktır.

G.2.1. Kurulun 12.11.2019 tarihli ve 19-39/612-265 sayılı Kararı

- (16) İlgili Kurul kararında özetle;

- WHIRLPOOL ile VESTEL arasındaki anlaşmanın dışarıdan hizmet alımı niteliğinde olduğu, yedek parça ve garanti kapsamındaki ürün tedarikleri gibi satış sonrası hizmetlerin sunumu için elzem kalemlerin VESTEL tarafından edinimi dışında bayi/bayilik ağı devri gibi bir varlık devrini içermediği, dolayısıyla bu anlaşmanın bir devralma niteliği taşımadığı ve bu itibarla Kuruldan izin alınmadan gerçekleştirilmiş bir devralmanın söz konusu olmadığı,
- Öneraştırma sürecinde VESTEL ile Türkiye'deki ticari faaliyetlerini sonlandıran WHIRLPOOL arasındaki bahse konu anlaşmaya ilişkin menfi tespit başvurusunda bulunduğu, bu çerçevede başvuru sahiplerinin ileri sürdüğü gibi, WHIRLPOOL ile VESTEL arasında rekabeti sınırlamaya yönelik gizli bir anlaşmanın mevcut olmadığı,
- Garanti içi/sonrası WHIRLPOOL ürünleri için satış sonrası hizmetleri VESTEL'in kendi servis ağına sürdüreceği, pazarda yer alamayacak bir teşebbüsün yasal zorunluluklarını yerine getirmek adına yerleşik bir servis ağı ile çalışmayı tercih etmesinin ticari hayatın olağan akışına uygun olduğu, kaldı ki, tüketicilerin servis talebinde bulunması halinde garanti kapsamı dışındaki WHIRLPOOL ürünleri bakımından başvuru sahipleri gibi bağımsız servislerin faaliyetinin devam edeceği,
- Garanti içi satış sonrası hizmetler yönünden münhasırlığın söz konusu olduğu ve bu nedenle münhasırlık içeren anlaşmaya, 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesi kapsamında olması nedeniyle aynı Kanun'un 8. maddesi çerçevesinde menfi tespit belgesi verilemeyeceği,
- Türkiye pazarından çekilen WHIRLPOOL ile VESTEL arasında imzalanacak olan hizmet alım anlaşmasının mevcut hali ile dikey anlaşma niteliğinde olduğu, tarafların rakip teşebbüsler olmamaları nedeniyle ilgili anlaşmanın 2002/2 sayılı Tebliğ kapsamında ele alınabileceği, tarafların ilgili ürün pazarlarındaki pazar payları dikkate alındığında 2002/2 sayılı Tebliğ'de öngörülen eşiği aşmadıkları, bu itibarla imzalanacak olan hizmet alım sözleşmesinin 2002/2 sayılı Tebliğ ile tanınan muafiyetten yararlandığı,
- İlgili ürün pazarı "WHIRLPOOL ve bağlı markalı ürünlerinin garanti kapsamında satış sonrası hizmetleri pazarı" olarak ele alındığında; yasal olarak yerine getirilmesi

zorunlu olan satış sonrası hizmetlerin garanti kapsamında bulunan bölümünün sadece üretici/tedarikçi firmanın belirlediği bayiler veya kişiler aracılığıyla yerine getirilmesinin rekabet üzerinde herhangi bir olumsuz etkisinin olmayacağı, dolayısıyla mevcut WHIRLPOOL yetkili servislerini dışlayıcı herhangi bir kötüye kullanmanın söz konusu olmadığı,

- "WHIRLPOOL ve bağlı markalı ürünlerinin garanti dışı satış sonrası hizmetleri pazarı" açısından bakıldığında ise pazarda çok sayıda bağımsız servis hizmeti veren teşebbüs olması sebebiyle hâkim durum bulunmadığı ve bu bağlamda herhangi bir kötüye kullanmadan da söz edilemeyeceği

sonucuna ulaşılmış ve 4054 sayılı Kanun'un 41. maddesi uyarınca şikayetlerin reddi ile soruşturma açılmamasına ve Türkiye'de beyaz eşya satış, pazarlama ve satış sonrası hizmet pazarlarındaki faaliyetlerine son veren WHIRLPOOL ile VESTEL'in rakip teşebbüs konumunda olmamasından dolayı WHIRLPOOL ve VESTEL arasında imzalanan ve Niyet Mektubu çerçevesinde prensipleri belirlenen hizmet alım sözleşmesinin 2002/2 sayılı Tebliğ kapsamında grup muafiyetinden yararlandığına oybirliği ile karar verilmiştir.

G.2.2. Ankara Bölge İdare Mahkemesi 8. İdari Dava Dairesinin 02.11.2022 tarihli ve 2022/148 E. 2022/1272 K. sayılı Kararı

(17) Ankara Bölge İdare Mahkemesinin ilgili kararında özetle;

- Şikâyet konusunun, somut delillere dayalı ve ciddi olduğu, soruşturma açılarak o tarih itibarıyla rekabete aykırı gizli bir anlaşma ve uygulamanın başlatılmış olup olmadığının araştırılması gerekirken, hakkında inceleme yapılan VESTEL tarafından şikâyet tarihinden 2,5 ayı aşkın süre geçtikten sonra ve önaraştırma süreci devam ederken, menfi tespit başvurusunda bulunduğu ve bu doğrultuda rekabeti sınırlamaya yönelik gizli bir anlaşmanın söz konusu olmadığı değerlendirilerek yapılarak 4054 sayılı Kanun'un 41. maddesi uyarınca şikâyetlerin reddi ile soruşturma açılmamasına karar verilmesinde hukuka uyarlık görülmediği,
- Kurul kararında 4054 sayılı Kanun'un 8. maddesi çerçevesinde menfi tespit belgesi verilemeyeceği sonucuna varıldığı da dikkate alındığında, garanti içi/dışı satış sonrası hizmetler yönünden, yedek parça verilmemesi gibi durumların da fiili münhasırlık oluşturabileceği, zira anlaşmayla yaklaşık 1,5 milyon adet cihaz/yedek parçanın VESTEL tarafından satın alınacağı göz önünde bulundurulduğunda WHIRLPOOL yetkili servislerinin piyasa dışında bırakılacağı yönündeki iddiaların da incelenmesi gerektiği,
- Davacılar tarafından WHIRLPOOL'un Türkiye fabrikalarında ürettiği ürünlerini Silverline markası altında Silverline Endüstri ve Ticaret AŞ aracılığıyla sattığının, dolayısıyla VESTEL ile halen rakip durumda olduklarının ileri sürüldüğü, bu kapsamda ilgili teşebbüsleri grup muafiyetinden yararlandırma hususunda da yeniden değerlendirme yapılarak bir karar verilmesi gerektiği ve bu çerçevede WHIRLPOOL ve VESTEL arasında imzalanan sözleşmeye grup muafiyeti tanınmasına ilişkin verilen kararda da hukuka uygunluk bulunmadığı

hususları belirtilmiş ve bu itibarla davacılar tarafından yapılan şikâyet başvurularının ve başvuru eklerinde yer alan belgelerin; 4054 sayılı Kanun'un ihlâl edildiği iddiasına ilişkin somut deliller içermesine karşın soruşturma açılmasına gerek olup olmadığını belirlemek için yapılan önaraştırmanın, yetersiz ve eksik incelemeye dayalı olduğu ve bununla birlikte önaraştırma raporunda ele alınan tespitlerin ihlalin mevcut olduğu şüphesini güçlendirdiği ifade edilmiştir. Dolayısıyla şikâyetçilerin iddialarına ilişkin

eylemlerin 4054 sayılı Kanun kapsamında bir ihlâl oluşturup oluşturmadığının tespit edilmesi amacıyla soruşturma açılmasına karar verilmesi gerekirken, belirtilen sürece uyulmaksızın şikâyetlerin reddi ile soruşturma açılmaması ve WHIRLPOOL BE ve VESTEL arasında imzalanan ve Niyet Mektubu çerçevesinde prensipleri belirlenen hizmet alım sözleşmesinin 2002/2 sayılı Tebliğ kapsamında grup muafiyetinden yararlandığı yönünde karar verilmesinde 4054 sayılı Kanun'a uygunluk bulunmadığı sonucuna varılmış ve dava konusu Kurul kararının iptaline karar verilmiştir. Söz konusu karar, 12.12.2022 tarihinde Kuruma tebliğ edilmiştir.

G.2.3. Danıştay 13. Dairesinin 10.04.2023 tarihli ve 2023/206 E. 2023/1767 K. sayılı Kararı

- (18) Söz konusu Danıştay kararında ise özetle; başvuru sahiplerinin şikâyet dilekçelerinde ileri sürülen iddiaların incelenmesi sonucunda, WHIRLPOOL'un üretim faaliyeti hariç diğer faaliyetlerini sonlandırarak Türkiye pazarından çıkması nedeniyle satış sonrası hizmetlerin sağlanması için VESTEL ile yaptığı anlaşmada, 4054 sayılı Kanun'un 7. maddesi kapsamında bir devralmanın söz konusu olmadığı, gerek garanti kapsamındaki satış sonrası hizmetleri pazarı bakımından gerek garanti dışı satış sonrası hizmetleri pazarı bakımından hâkim durumun kötüye kullanılmasını yasaklayan 4054 sayılı Kanun'un 6. maddesinin ihlâl edilmediği, aynı Kanun'un 4. maddesi kapsamında iki teşebbüs arasında amaç unsuru yönünden rekabeti engelleme, bozma ya da kısıtlama içeren herhangi bir anlaşmanın bulunmadığı, etki yönünden yapılan analizde ise teşebbüsler arasındaki WHIRLPOOL ürünlerinin satış sonrası hizmetlerinin verilmesi için yapılan anlaşmanın 2002/2 sayılı Tebliğ ile dikey anlaşmalara tanınan grup muafiyetinden yararlandığı hususlarının hiçbir kuşkuya yer bırakmayacak şekilde açıkça ortaya konulduğunun anlaşıldığı ve dolayısıyla dava konusu Kurul kararında hukuka aykırılık; davanın reddi yönündeki İdare Mahkemesi kararına yönelik istinaf başvurusunun kabulü ile dava konusu işlemin iptaline ilişkin temyize konu Bölge İdare Mahkemesi kararında ise hukuka uyarlık görülmediği sonucuna varılmıştır. Bununla birlikte, ilgili Danıştay kararında WHIRLPOOL ile VESTEL arasındaki anlaşmanın ve bu anlaşma kapsamında olduğu belirtilen teşebbüs davranışlarının ihlâl oluşturup oluşturmadığının, 4054 sayılı Kanun'un 4., 6. ve 7. maddeleri yönünden ayrı ayrı ele alınması gerektiği belirtilmiştir. Bu çerçevede;

- Satış sonrası hizmetleri yerine getirme yükümlülüğü bulunan WHIRLPOOL'un, bu hizmetlerin VESTEL tarafından yerine getirilmesi karşılığında VESTEL'e belirli bir bedel ödeyeceği, garanti hizmetlerinin ve tamirat gibi faaliyetlerin yerine getirilmesi için elzem olan ve WHIRLPOOL'un elinde bulunan yedek parça/ürünlerden oluşan yaklaşık 1,5 milyon adet malzemenin VESTEL tarafından satın alınacağı, VESTEL tarafından verilen hizmetler karşılığında WHIRLPOOL'a aylık faturalandırma yapılacağı, iki teşebbüs arasındaki bu anlaşmanın dışarıdan hizmet alımı niteliğinde olduğu, yedek parça ve garanti kapsamındaki ürün tedarikleri gibi satış sonrası hizmetlerin sunumu için elzem kalemlerin VESTEL tarafından edinimi dışında bayi/bayilik ağı devri gibi bir varlık devrini içermediği, dolayısıyla bu anlaşmanın bir devralma niteliği taşımadığı ve bu itibarla, somut olayda 4054 sayılı Kanun'un 7. maddesi kapsamında Kuruldan izin alınmadan gerçekleştirilmiş bir devralmanın söz konusu olmadığı,
- 4054 sayılı Kanun'un 6. maddesinin değerlendirilmesi bakımından ise hâkim durumun kötüye kullanılması teşkil eden bir davranış bulunup bulunmadığının ilgili ürün pazarları olarak belirlenen "WHIRLPOOL ve bağlı markalı ürünlerinin garanti kapsamında satış sonrası hizmetleri pazarı" ve "WHIRLPOOL ve bağlı markalı ürünlerinin garanti dışı satış sonrası hizmetleri pazarı" yönünden ayrı ayrı

incelenmesi gerektiği; bu çerçevede yasal olarak yerine getirilmesi zorunlu olan garanti kapsamındaki satış sonrası hizmetlerin sadece WHIRLPOOL'un belirlediği bayiler veya kişiler aracılığıyla yerine getirilmesi noktasında, mevzuat gereğince söz konusu hizmetlerin sağlanmasından ve yürütülmesinden yetkili servis istasyonları ile birlikte müteselsilen sorumlu olan WHIRLPOOL'un haklı bir gerekçesinin bulunduğu, ilgili anlaşmayla WHIRLPOOL'un satılmış olup garanti süresi devam eden ve geçiş sürecinde satılacak olan ürünlerinin garanti kapsamındaki satış sonrası hizmetlerinin VESTEL'in yerleşik yetkili servis ağı aracılığıyla sağlanması suretiyle geçiş sürecinin tüketicinin zararına yol açmamasının sağlanacağı, dolayısıyla, bu durumun ve davranışın, rekabet üzerinde herhangi bir olumsuz etkisinin olmayacağı ve rekabet hukuku anlamında herhangi bir kötüye kullanma teşkil etmediği, ayrıca, taraflar arasındaki yetkili servis sözleşmesinin haksız feshi ve bu fesih işleminden kaynaklanan bir zarar mevcut ise buna yönelik iddia ve taleplerin adli merciler önünde ileri sürülebileceği nedenleriyle garanti kapsamındaki satış sonrası hizmetleri pazarı yönünden 4054 sayılı Kanun'un 6. maddesinin ihlâl edilmediği,

- Garanti dışı satış sonrası hizmetleri pazarı bakımından ise; ilgili pazarda çok sayıda bağımsız servis hizmeti veren teşebbüsün olması sebebiyle 6. maddenin ihlâli için zorunlu olan hâkim durumun varlığından söz edilemeyeceği, şikâyet dilekçelerinde ileri sürülen iddiaların WHIRLPOOL'un mal vermeyi reddetmeye ilişkin tek taraflı eylemlerinden ziyade VESTEL ile anlaşma yaparak davacıları pazardan dışladığına ilişkin olduğu, öte yandan, 4054 sayılı Kanun'un 6. maddesinin, "eşit durumdaki" alıcılara aynı ve eşit hak, yükümlülük ve edimler için farklı şartlar ileri sürerek, doğrudan veya dolaylı olarak ayırimcılık yapılmasını yasakladığı, dolayısıyla bağımsız servis niteliğindeki kişilere, yetkili servis olanlar ile aynı imkânların sağlanması gibi bir yükümlülüğün bulunduğu bahsedilemeyeceği, WHIRLPOOL'un Türkiye'de satış ve satış sonrası hizmetler alanından çıkma kararına ilişkin yetkili satıcılarına ve yetkili servislerine makul bir süre önce duyuru metni gönderilerek hazırlıklı olmalarına imkân sağlandığı, bağımsız servislerin tamir ve onarım hizmetini yerine getirebilmeleri için ihtiyaç duydukları yedek parça ve malzemeleri temin etme noktasında alternatif yollara ve başka imkânlara sahip oldukları, garanti kapsamı dışında olan bu hizmetlerin sunulmasında yetkili olmayan servislerin orijinal parça kullanma zorunluluğunun da bulunmadığı dikkate alındığında, rekabet hukuku anlamında herhangi bir kötüye kullanma hâlinin de söz konusu olmadığı ve bu nedenle, garanti dışı satış sonrası hizmetleri pazarı yönünden de 4054 sayılı Kanun'un 6. maddesinin ihlâl edilmediği,
- Öte yandan, 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesi kapsamında somut olay incelendiğinde; Türkiye operasyonlarını durdurma kararı alan WHIRLPOOL'un ürünlerinin garanti içi/dışı satış sonrası hizmetler bakımından mevzuat gereği sunulması zorunlu olan satış sonrası hizmetlerinin belirli bir bedel karşılığında VESTEL tarafından yerine getirilmesine yönelik anlaşmanın, WHIRLPOOL tarafından fiilen yürütülemeyecek bir faaliyetin ifası için yapıldığı ve amacının rekabeti sınırlayıcı olmadığı, bununla birlikte WHIRLPOOL'un Türkiye pazarından çıkma kararını 30-31.10.2018 tarihlerinde kamuoyu ve yetkili servisleriyle paylaştığı, 18.12.2018 tarihinde pazardan çıkışın 31.03.2019 tarihi itibarıyla olacağını yetkili servislere bildirildiği, 18.03.2019 tarihinde imzalanmış bulunan yetkili servis sözleşmesinin 15 günlük ihbar öneline uyularak feshedildiğinin davacılar ihbar ve ihtar edildiği, VESTEL ile WHIRLPOOL arasındaki Niyet Mektubunun ise 20.03.2019 tarihinde imzalandığı göz önünde bulundurulduğunda, şikâyet başvurularıyla sunulan Ek-2, Ek-4 ve Ek-5 belgelerde yer alan şirket içi

yazışmaların taraflar arasında imzalanan Niyet Mektubundan önceki bir tarihe ait olduğu anlaşılmalı birlikte, söz konusu mesajların içeriği ve kullanılan dilin geleceğe yönelik olduğu, WHIRLPOOL'un satış sonrası hizmet süreçlerinin anılan firmanın Türkiye pazarından çıkmasıyla VESTEL tarafından verileceğinden bahsedildiği, dolayısıyla sözleşme öncesi görüşmelerin gerçekleştirildiği döneme ait olduğu anlaşılan anılan belgelerde, teşebbüsler arasındaki yazılı anlaşma öncesinde gizli bir anlaşmayla satış sonrası hizmetlerin fiilen VESTEL'e devredildiğine veya taraflar arasında rekabeti engelleme, bozma veya kısıtlama amacını taşıyan bir anlaşmanın bulunduğuna ilişkin herhangi bir delil veya emarenin bulunmadığı,

- İlgili Kanun maddesi etki yönünden incelendiğinde ise; Türkiye pazarından çekilen WHIRLPOOL ile VESTEL arasında imzalanacak olan hizmet alım sözleşmesinin dikey anlaşma niteliğinde olduğu, tarafların rakip teşebbüsler olmamaları ve ilgili ürün pazarlarındaki pazar payları dikkate alındığında, söz konusu anlaşmanın 2002/2 sayılı Tebliğ kapsamında kaldığı; ayrıca, uyuşmazlık konusu anlaşmada, 2002/2 sayılı Tebliğ'in "Anlaşmaları Grup Muafiyeti Kapsamı Dışına Çıkaran Sınırlamalar" başlıklı 4. maddesinde yer alan rekabeti doğrudan veya dolaylı olarak engelleme amacı taşıyan sınırlamaları içeren herhangi bir hüküm de yer almadığı anlaşıldığından, teşebbüsler arasındaki sözleşmenin 2002/2 sayılı Tebliğ ile tanınan muafiyetten yararlanmasına karar verilmesinde hukuka aykırılık bulunmadığı

ifade edilerek davanın reddine ilişkin İdare Mahkemesi kararına yönelik istinaf başvurusunun kabulü ile dava konusu işlemin iptali yolundaki temyize konu Ankara Bölge İdare Mahkemesi 8. İdari Dava Dairesi'nin 02.11.2022 tarihli ve 2022/148 E. 2022/1272 K. sayılı kararının 2577 sayılı Kanunu'nun 49. maddesi uyarınca bozulmasına ve yeniden bir karar verilmek üzere dosyanın Ankara Bölge İdare Mahkemesi 8. İdari Dava Dairesine gönderilmesine 10.04.2023 tarih ve 2023/206 E. 2023/1767 K. sayı ile oyçokluğuyla karar verilmiş, söz konusu karar 27.07.2023 tarihinde Kuruma tebliğ edilmiştir.

(19) Bu kapsamda hâlihazırda yürütülmekte olan söz konusu soruşturmanın akıbetinin ne olacağı konusu gündeme gelmektedir. İlgili Kurul içtihadı kapsamında;

- Ankara 6. İdare Mahkemesinin 01.11.2018 tarihli ve 2017/717 E. 2018/2508 K. sayılı kararı gereğince SABMiller plc'nin kontrolünün Anheuser-Busch InBev tarafından devralınması işlemine taahhütsüz olarak izin verilmesine ilişkin 01.06.2016 tarihli ve 16-19/311-140 sayılı Kurul kararının iptali üzerine işlem Kurulca nihai incelemeye alınmış, ancak Ankara Bölge İdare Mahkemesinin 19.12.2019 tarihli ve 2019/2238 E. 2019/2881 K. sayılı kararı ile Ankara 6. İdare Mahkemesinin kararını kaldırması üzerine, Kurulun bahse konu kararının hukuken tekrar geçerlilik kazanması sebebiyle başvuru konusu işlem hakkında; başlatılan nihai incelemenin sonlandırılmasına 12.03.2020 tarih ve 20-14/183-94 sayı ile karar verilmiştir.
- AFM Uluslararası Film Prodüksiyon Ticaret ve Sanayi AŞ'nin (AFM) çoğunluk hisselerinin, Mars Sinema Turizm ve Sportif Tesisler İşletmeciliği AŞ (MARS) tarafından devralınması ve AFM üzerinde tek kontrol uygulayan Esas Holding AŞ'nin, MARS üzerinde ortak kontrol uygulayan Spark Entertainment Ltd. Şti'nin %50 hissesini devralması işlemine teşebbüslerin sundukları taahhütler çerçevesinde 17.11.2011 tarihli ve 11-57/1473-539 sayılı kararla izin verilmiş, daha sonra Danıştay 13. Dairesi Kurul kararını iptal etmiş ve bunun üzerine yeni bir nihai

inceleme başlatılmış, bu karara karşı Danıştay İdari Dava Daireleri Kurulu (İDDK) nezdinde temyiz başvurusunda bulunulduğundan, İDDK tarafından davacının yargılama aşamasında davadan feragat etmesi nedeniyle davanın esasının incelenme olanağının kalmadığı, bu nedenle karar verilmesine yer olmadığına hükmedilmesi gerekirken işin esasına girilerek hüküm kurulmasında hukuki isabet bulunmadığı gerekçesiyle Danıştay 13. Dairesinin kararı bozulmuş, bu kapsamda AFM'nin MARS tarafından devralınması işlemine izin veren 17.11.2011 tarihli ve 11-57/1473-539 sayılı Kurul kararının hukuka uygun hale geldiği gerekçesiyle Kurulun 09.07.2015 tarihli ve 15-29/435-128 sayılı kararı ile nihai inceleme sonlandırılmıştır.

- Mey İçki San. ve Tic. AŞ'nin (MEY İÇKİ) votka ve cin pazarlarında rakiplerinin faaliyetlerini engelleyici davranışlarda bulunmak suretiyle hakim durumunu kötüye kullandığı iddiası ile ilgili olarak yürütülmüş soruşturma sonucu alınan 25.10.2017 tarihli ve 17-34/537-228 sayılı Kurul kararına karşı Efe Alkollü İçecekler Ticaret AŞ (EFE) ve Antalya Alkollü İçecekler San. ve Tic. AŞ (ANTALYA İÇECEK) tarafından ayrı ayrı iptal davası açılmış, EFE ve ANTALYA İÇECEK tarafından açılan iptal davaları ilk derece mahkemelerince reddedilirken istinaf sürecinde Ankara Bölge İdare Mahkemesi 8. İdari Dava Dairesince Kurulun söz konusu kararının iptal edilmesine karar verilmiş, bu kapsamda Kurul tarafından teşebbüs hakkında idari para cezası uygulanmış, dava sürecinde bu kez Kurul kararını onayan istinaf merci kararı temyiz aşamasında Danıştay 13. Dairesinin 02.12.2020 tarihli ve 2020/1941 E. 2020/3508 K. sayılı kararı ile bozulmuş, Danıştay'ın bahsi geçen bozma kararı üzerine Ankara Bölge İdare Mahkemesi 8. İdari Dava Dairesinin, 18.03.2021 tarihli ve 2021/295 E. 2021/600 K. sayılı kararı ile Danıştay'ın bozma kararına uyulmuş ve EFE'nin davacısı olduğu davada istinaf talebinin reddine karar verilmiş, neticeten, iptal edilen Kurul kararı üzerine; MEY İÇKİ hakkında mahkeme kararının gereğinin yerine getirilmesi için Kurulun 11.06.2020 tarihli ve 20-28/349-163 sayılı kararının geri alınması ve MEY İÇKİ tarafından ödenmiş idari para cezasının iadesinin sağlanması yönünde gerekli işlemlerin yapılması gerektiği kanaatine 29.04.2021 tarih ve 21-24/298-134 sayı ile varılmıştır.
- Kurulun 08.02.2018 tarihli ve 18-04/49-M sayılı kararı ile ARÇELİK Pazarlama AŞ (ARÇELİK) ve VESTEL hakkında rekabete duyarlı bilgileri paylaşmak suretiyle 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesini ihlal ettikleri iddiasına yönelik yürütülen soruşturma neticesinde, Kurulun 02.01.2020 tarihli ve 20-01/13-5 sayılı kararı ile ARÇELİK ve VESTEL'in 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesini ihlal etmediklerine, dolayısıyla aynı Kanun'un 16. maddesi uyarınca adı geçen teşebbüslere idari para cezası uygulanmasına gerek olmadığına karar verilmiş, ilgili Kurul kararının iptali istemiyle açılan davada Ankara 4. İdare Mahkemesi tarafından 11.01.2023 tarihli ve 2022/2198 E. 2023/60 K. sayılı karar ile dava konusu Kurul kararı iptal edilmiş, ilgili kararın yerine getirilmesini teminen 02.03.2023 tarihli ve 23-12/188-M sayılı Kurul kararıyla ARÇELİK ve VESTEL hakkında 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesinin ihlal edilip edilmediğinin tespitine yönelik olarak soruşturma açılmış ancak soruşturma sürecinde Ankara Bölge İdare Mahkemesi 8. İdare Dava Dairesi tarafından 10.05.2023 tarihli ve 2023/412 E. 2023/623 K. sayılı karar ile yürütülen soruşturmaya esas teşkil eden Ankara 4. İdare Mahkemesince verilen karar kaldırılmış, sonuç itibarıyla Kurulun 13.07.2023 tarihli ve 23-31/583-195 sayılı kararı ile ARÇELİK ve VESTEL hakkında yürütülen soruşturma sonlandırılmıştır.

G.2.4. Genel Değerlendirme

- (20) İdari makamlarca tesis edilen idari işlemler hukuki sonuç doğurmaya yönelik birer irade açıklaması olup hukuka uygun idari işlemlerin yetki, şekil, sebep, konu ve maksat unsurlarını taşıması gerekmektedir. Bunlardan sebep unsuru ise karar alınmadan veya işlem tesis edilmeden önce var olan ve idareyi belli bir karar veya işlem tesis etmeye götüren hukuki veya fiili durumu ifade etmektedir². Danıştay 7. Dairesinin 2007/695 E. 2007/4612 K. sayılı kararında idari işlemin sebep unsuru “*idare, tesis ettiği idari işlemi, gerçek ve hukuka uygun, sebep ya da sebeplere dayandırmak zorundadır. İdarenin dayandığı sebebin gerçek olması, usulüne uygun olarak yapılan tespitlerle ortaya konulmuş bulunmasını anlatır.*” şeklinde hüküm altına alınmıştır.
- (21) İdari işlemin bir unsuru olarak sebep, idari makamların idari işlemi yapmak için ihtiyaç duyduğu bütün etkenler olup bir nevi idari işlemin gerekçesi olarak da ifade edilebilir. Bu kapsamda mahkeme kararlarının da idari işlemlerin hukuki sebeplerinden biri olduğu söylenebilecektir. Hukuki dayanağını mahkeme kararı teşkil eden idari işlemin, işlem tesis edildikten sonra yetkili yargı yerince bu mahkeme kararının hukuka aykırılığı tespit edilerek hukuk düzeninden kaldırılması halinde idari işlem hukuki dayanaktan yoksun hale gelecek, sebep unsuru yönünden hukuka uygunluğunu kaybedecektir. Henüz kesinleşmese dahi mahkeme kararları aksi kanunda belirtilmediği takdirde icrai nitelik taşımakta olup idare bu kararlara dayanarak işlem tesis etmeye veya eylemde bulunmaya mecburdur. Bu kapsamda henüz kesinleşmemiş ve hukuka aykırılığı üst derece yargı yerince tespit edilmemiş yargı kararlarının yerine getirilmesinde Anayasa ve ilgili mevzuat hükümleri gereği idarenin derhal sorumlu bulunduğu belirtilebilecektir. Yetkili yargı mercii tarafından bu kararın hukuka aykırılığının tespit edildiği durumda ise idare bu sefer bu yeni yargı kararının gereğini derhal yerine getirmekten sorumlu ve yükümlü olacaktır³.
- (22) Yer verilen açıklamalar doğrultusunda Ankara Bölge İdare Mahkemesi 8. İdari Dava Dairesinin 02.11.2022 tarihli ve 2022/148 E. 2022/1272 K. sayılı kararının yerine getirilmesini teminen, 05.01.2023 tarihli ve 23-12/188-M sayılı Kurul kararı ile WHIRLPOOL ve VESTEL hakkında 4054 sayılı Kanun’un 41. maddesi uyarınca soruşturma açılması yönünde tesis edilen idari işleme dayanak teşkil eden Bölge İdare Mahkemesi kararının Danıştay tarafından bozulduğu, dolayısıyla soruşturma açılması yönünde tesis edilen idari işlemdeki sebep unsurunun hâlihazırda ortadan kalktığı anlaşılmaktadır.
- (23) Sonuç olarak, Kurulun 05.01.2023 tarihli ve 23-01/11-M sayılı kararıyla açılan ve WHIRLPOOL ve VESTEL hakkında yürütülen soruşturmanın açılmasına esas teşkil eden Ankara Bölge İdare Mahkemesi 8. İdari Dava Dairesinin 02.11.2022 tarihli ve 2022/148 E. 2022/1272 K. sayılı kararı, Danıştay 13. Dairesinin 10.04.2023 tarihli ve 2023/206 E. 2023/1767 K. sayılı kararı ile bozulduğundan anılan teşebbüsler hakkında yürütülen soruşturmanın sonlandırılmasına karar verilmiştir.

² Prof. Dr. Metin GÜNDAY, İdare Hukuku, 10. Baskı, Ankara, 2013, sf.152.

³ Dr. Güher ULU, “İdari İşlemin Sebep Unsuru ve Yargısal Denetimi”, Bursa Uludağ Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Kamu Hukuku Anabilim Dalı İdare Hukuku Bilim Dalı, Doktora Tezi, Bursa, 2021, sf. 320.

H. SONUÇ

(24) Düzenlenen rapora ve incelenen dosya kapsamına göre,

Ankara Bölge İdare Mahkemesi 8. İdari Dava Dairesinin 02.11.2022 tarihli ve 2022/148 E. 2022/1272 K. sayılı kararını bozan Danıştay 13. Dairesinin 10.04.2023 tarihli ve 2023/206 E. 2023/1767 K. sayılı kararının gereğinin yerine getirilmesini teminen; Whirlpool EMEA S.p.A ve Vestel Ticaret AŞ hakkında 05.01.2023 tarihli ve 23-01/11-M sayılı Kurul kararıyla başlatılan soruşturmanın sonlandırılmasına, gerekçeli kararın tebliğinden itibaren 60 gün içinde Ankara İdare Mahkemelerinde yargı yolu açık olmak üzere, OYBİRLİĞİ ile karar verilmiştir.